

Journal Website

Article history:

Received 22 July 2024

Revised 15 September 2024

Accepted 29 September 2024

Published online 31 Dec. 2024

Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders

Volume 3, Issue 4, pp 190-203

E-ISSN: 2981-1759

The Effectiveness of Emotionally Focused Couples Therapy on Sexual Function in Women Affected by Spousal Infidelity

Zohreh Tayyebi¹, Mohsen Jadidi², Parvaneh Qodsi³

1. PhD Student, Department of Psychology, Kish International Branch, Islamic Azad University, Kish Island, Iran.

2. Assistant Professor, Department of Psychology, Shahr-e-Quds Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author).

3. Assistant Professor, Department of General Psychology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

* Corresponding author email address: m.jadidi@iau.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Tayyebi Z, Jadidi M, Qodsi P. (2024). The Effectiveness of Emotionally Focused Couples Therapy on Sexual Function in Women Affected by Spousal Infidelity. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 3(4), 190-203.

© 2024 the authors. Published by Maher Talent and Intelligence Testing Institute, Tehran, Iran. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

Objective: The present study aimed to determine the effectiveness of Emotionally Focused Couples Therapy (EFCT) on sexual function in women affected by spousal infidelity.

Methodology: This research is a quasi-experimental study employing a pretest-posttest design with a control group, including baseline measurement, post-intervention assessment, and 3-month follow-up. A total of 105 women affected by spousal infidelity, who sought help at counseling centers and psychological service clinics of the Welfare Organization in District 1 of Tehran between May and September 2023, were considered based on the inclusion criteria. Out of them, 30 women who expressed willingness to participate in the study (with written consent) were randomly selected and assigned to either the experimental group (EFCT) or the control group, with 15 participants in each group. All participants completed the Sexual Function Questionnaire at three different stages of the study. The EFCT sessions (eight 90-minute sessions) were conducted in a group setting. The hypothesis regarding the effectiveness of the intervention was analyzed using repeated measures ANOVA and Bonferroni post-hoc tests.

Findings: The results showed no significant difference in the mean sexual function variable between the two groups at the pretest stage, indicating homogeneity between the groups. However, a significant difference was observed between the groups at the posttest and follow-up stages, suggesting the effectiveness of the intervention on the mentioned variable and the stability of the effect at the follow-up stage ($P < 0.001$).

Conclusion: The findings indicate that Emotionally Focused Couples Therapy can be used as a psychological intervention to improve the sexual function of women affected by spousal infidelity.

Keywords: *Sexual function, Emotionally Focused Couples Therapy, women affected by spousal infidelity.*

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Marital infidelity is a leading cause of relational discord and emotional trauma, often leading to psychological symptoms such as depression, anxiety, and reduced self-esteem, which can negatively impact sexual function (Stavrova et al., 2022). For women who have experienced spousal infidelity, these issues are often exacerbated, as infidelity typically disrupts not only trust but also emotional and sexual intimacy within the relationship (Behrang et al., 2022). Research has consistently shown that infidelity has a profound effect on sexual function, reducing overall satisfaction, intimacy, and sexual desire (Beni, 2023). Therefore, targeted interventions like EFCT, which focuses on rebuilding emotional connections, have been explored as potential solutions to address these complex issues.

Sexual function is an essential aspect of marital satisfaction and overall well-being. For many women, issues such as sexual dissatisfaction, difficulty in achieving orgasm, and decreased libido often arise following marital infidelity, leading to further relational breakdown and psychological distress (Behrang et al., 2021, 2022).

Emotionally Focused Couples Therapy (EFCT) is a well-established therapeutic approach primarily used to address issues in romantic relationships, particularly those involving emotional detachment and trust deficits. Originally developed by Dr. Susan Johnson, EFCT focuses on strengthening emotional bonds and increasing attachment security between partners (Johnson, 2019). Given the complex psychological and emotional consequences of marital infidelity, particularly among women, EFCT has been shown to provide effective interventions that facilitate emotional healing and restore relational intimacy (Dagleish, Johnson, Moser, Lafontaine, et al., 2014; Dagleish, Johnson, Moser, Wiebe, & Tasca, 2014).

EFCT provides a structured intervention aimed at addressing these problems by re-establishing emotional safety, trust, and communication between partners (Johnson, 2019). Numerous studies have indicated that EFCT is an effective approach for improving both emotional and sexual satisfaction in couples (Beasley & Ager, 2019). The present study aimed to determine the effectiveness of Emotionally Focused Couples Therapy (EFCT) on sexual function in women affected by spousal infidelity.

Methodology

This study employed a quasi-experimental design, including a pretest-posttest control group. The study involved 105 women who sought psychological services in District 1 of Tehran between May and September 2023. Out of the initial sample, 30 women who met the inclusion criteria and consented to participate were selected and randomly assigned to the experimental group (EFCT) or control group, with 15 participants in each group. All participants completed a standardized Sexual Function Questionnaire at three stages: baseline, post-intervention, and three-month follow-up.

The EFCT intervention consisted of eight 90-minute group therapy sessions focusing on emotional reconnection, communication skills, and addressing the psychological consequences of spousal infidelity. The control group received no therapeutic intervention. Data were analyzed using repeated measures ANOVA and Bonferroni post-hoc tests to evaluate changes in sexual function over time.

Findings

The pretest analysis showed no significant differences in sexual function between the experimental and control groups, indicating homogeneity at baseline. However, significant differences were observed between the groups in the posttest and follow-up stages, with the EFCT group showing notable improvements in sexual function across multiple dimensions, including reduced sexual anxiety, increased sexual satisfaction, and decreased symptoms of sexual depression. The improvements were sustained at the three-month follow-up stage ($p < 0.001$). Specifically, anxiety related to sexual function decreased by an average of 37% in the EFCT group, while the control group showed minimal changes. Similar patterns were found for other aspects of sexual function, such as satisfaction and depression.

Discussion and Conclusion

The findings of this study align with existing literature that underscores the efficacy of EFCT in improving emotional and sexual functioning in couples dealing with complex relational issues like infidelity. EFCT's focus on emotional attachment and secure bonding enables couples to rebuild trust and intimacy, crucial factors in overcoming sexual dissatisfaction and anxiety (Johnson, 2019). The results demonstrate that EFCT not only enhances emotional closeness but also contributes to improved sexual function by addressing underlying emotional and psychological barriers.

The study's results are consistent with previous research indicating that emotionally focused interventions can reduce emotional distress and improve sexual satisfaction in couples facing significant relationship disruptions (Dalglish, Johnson, Moser, Lafontaine, et al., 2014; Dalglish, Johnson, Moser, Wiebe, & Tasca, 2014). One of the strengths of EFCT is its ability to address both emotional and sexual aspects of a relationship simultaneously. By focusing on emotional reconnection, EFCT helps individuals rebuild the emotional foundation necessary for sexual intimacy. This aspect of therapy is particularly important for women affected by infidelity, as their sexual dissatisfaction is often rooted in emotional disconnection and mistrust. Additionally, the sustained effects of EFCT observed in this study's follow-up phase suggest that the therapeutic changes fostered by EFCT are both profound and lasting (Johnson, 2019).

In conclusion, the present study contributes to the growing body of evidence supporting the efficacy of EFCT as a therapeutic approach for improving sexual function in women affected by spousal infidelity. By fostering emotional security and attachment, EFCT can effectively address the psychological and emotional consequences of infidelity, leading to improved sexual satisfaction and overall relationship quality. Given the prevalence of marital infidelity and its detrimental impact on sexual function, EFCT should be considered a valuable intervention in therapeutic settings focused on relationship repair and sexual health.

اثر بخشی زوج درمانی هیجان مدار بر عملکرد جنسی در زنان آسیب دیده از خیانت همسر

زهره طیبی^۱، محسن جدیدی^{۲*}، پروانه قدسی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد بین المللی کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، جزیره کیش، ایران.

۲. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

۳. استادیار، گروه روانشناسی عمومی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

* ایمیل نویسنده مسئول: m.jadidi@iau.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

طیبی ز، جدیدی م، قدسی پ. (۱۴۰۳). اثر بخشی زوج درمانی هیجان مدار بر عملکرد جنسی در زنان آسیب دیده از خیانت همسر. *پویایی های روانشناختی در اختلال های خلقی*، ۳(۴)، ۲۰۳-۱۹۰.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

هدف: پژوهش حاضر، با هدف تعیین اثر بخشی زوج درمانی هیجان مدار بر عملکرد جنسی زنان آسیب دیده از خیانت همسر انجام شده است. **روش شناسی:** مطالعه حاضر از نوع نیمه آزمایشی که در آن از طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل با سنجش در خط پایه پس از مداخله و پیگیری ۳ ماهه انجام گرفت. تعداد ۱۰۵ نفر از زنان آسیب دیده از خیانت همسر مراجعه کننده مراکز مشاوره و کلینیک های خدمات روان شناختی اداره بهداشتی منطقه ۱ شهر تهران در بازه زمانی اردیبهشت تا شهریور در سال ۱۴۰۲ با در نظر گرفتن معیارهای ورودی، ۳۰ نفر از کسانی که تمایل به شرکت در تحقیق را داشتند (با اخذ رضایت کتبی) انتخاب و از طریق جایگزینی تصادفی به شیوه زیر صورت پذیرفت و به طور تصادفی به گروه آزمایش (درمان هیجان محور و گروه کنترل هر کدام ۱۵ نفر) گماشته شدند. کلیه شرکت کنندگان پرسشنامه عملکرد جنسی را در سه مرحله تکمیل و اندازه گیری قرار گرفت. جلسات درمان مذکور درمان زوج درمانی هیجان مدار (۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای) به صورت گروهی انجام گرفت. فرضیه مربوط به اثربخشی مداخله پژوهش با استفاده از تحلیل واریانس با اندازه گیری مکرر و آزمون تعقیبی بونفرونی تحلیل شدند. **یافته ها:** نتایج پژوهش حاضر نشان داد میانگین متغیر عملکرد جنسی در مرحله پیش آزمون بین دو گروه تفاوت معنی داری وجود ندارد که نشانگر همگن بودن دو گروه پژوهش در مرحله پیش آزمون است، اما تفاوت بین دو گروه در مراحل پس آزمون و پیگیری تفاوت معنی داری بود که می تواند حاکی از اثربخشی مداخله مذکور بر متغیر ذکر شده و نیز پایداری اثربخشی در مرحله پیگیری بوده است ($P < 0.001$). **نتیجه گیری:** نتایج این پژوهش نشان داد که زوج درمانی هیجان مدار می تواند در بهبود عملکرد جنسی زنان آسیب دیده از خیانت همسر به عنوان مداخلات روانشناسی استفاده شود.

کلیدواژگان: عملکرد جنسی، زوج درمانی هیجان مدار، زنان آسیب دیده از خیانت همسر.

مقدمه

خیانت زناشویی یکی از مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی و روانی در زندگی زوجین محسوب می‌شود که تأثیرات عمیقی بر روابط عاطفی و روانی طرفین دارد. خیانت به معنای نقض تعهدات زناشویی و شکستن اعتماد است، که نه تنها به فروپاشی روابط زناشویی منجر می‌شود، بلکه پیامدهای ناگوار روانی، عاطفی و حتی جسمانی را برای فرد خیانت‌دیده به همراه دارد (Akrami, 2022; Stavrova et al., 2022). در سال‌های اخیر، آمارهای مرتبط با خیانت زناشویی افزایش یافته و پژوهشگران به طور گسترده‌ای به بررسی اثرات این پدیده بر روی سلامت روانی و عملکرد جنسی افراد پرداخته‌اند. خیانت زناشویی، به ویژه در زنان، باعث ایجاد احساسات شدید اضطراب، افسردگی، بی‌اعتمادی و ناامنی می‌شود که به طور مستقیم عملکرد جنسی آن‌ها را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد (Babaei et al., 2024; Houshmandi, 2022; Javidan, 2022; Johnson et al., 2010, 2012, 2019; Johnson et al., 2018).

یکی از جنبه‌های بسیار مهم روابط زناشویی، عملکرد جنسی است که می‌تواند نقش مهمی در حفظ و تقویت ارتباطات عاطفی و رضایت زناشویی داشته باشد. عملکرد جنسی به تعاملات روانی، عاطفی و جسمی مرتبط با فعالیت‌های جنسی اشاره دارد و مشکلات در این زمینه می‌تواند کیفیت زندگی افراد را به طور جدی کاهش دهد. کاهش میل جنسی، اختلالات در تحریک‌پذیری جنسی، ناتوانی در رسیدن به ارگاسم و عدم رضایت جنسی از جمله مشکلاتی هستند که معمولاً پس از خیانت زناشویی در زنان مشاهده می‌شود (Behrang et al., 2021, 2022). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که زنان خیانت‌دیده به دلیل احساس ناامنی و بی‌اعتمادی نسبت به شریک زندگی خود، دچار کاهش شدید در میل جنسی و تجربه لذت از روابط جنسی می‌شوند. این مشکلات جنسی نه تنها به آسیب‌های روانی منجر می‌شود، بلکه می‌تواند موجب کاهش اعتماد به نفس و نارضایتی عمومی از زندگی زناشویی گردد (Beni, 2023).

با توجه به پیچیدگی‌های خیانت و تأثیرات منفی آن بر عملکرد جنسی زنان، استفاده از مداخلات روان‌شناختی برای بهبود این مشکلات ضروری به نظر می‌رسد. یکی از روش‌های موثر برای درمان مشکلات زناشویی و جنسی، زوج درمانی هیجان مدار (Emotionally Focused Couples Therapy - EFCT) است که توسط دکتر سوزان جانسون ابداع شده است (Johnson, 2010, 2012, 2019; Johnson et al., 2018). این رویکرد درمانی بر مبنای نظریه دلبستگی بنا شده است و هدف آن ایجاد پیوندهای عاطفی امن و پایدار بین زوجین است. در این روش، بر تقویت احساسات و هیجانات مثبت در روابط زناشویی و افزایش امنیت روانی تأکید می‌شود (Beasley & Ager, 2019). EFCT بر این فرض استوار است که بسیاری از مشکلات روانی و جنسی ناشی از نقض دلبستگی عاطفی بین زوجین است. این رویکرد بر شناسایی و تغییر الگوهای رفتاری منفی و ناکارآمد که به کاهش صمیمیت و ارتباطات عاطفی منجر شده‌اند، تمرکز دارد (Johnson, 2010, 2012, 2019; Johnson et al., 2018). از طریق این مداخلات، افراد یاد می‌گیرند که چگونه احساسات خود را بیان کنند و نیازهای عاطفی خود را به شیوه‌ای موثرتر با شریک زندگی خود به اشتراک بگذارند. این رویکرد می‌تواند به بهبود صمیمیت جنسی و عاطفی و کاهش تنش‌های روانی ناشی از خیانت کمک کند (Behrang et al., 2021, 2022; Hosseini, 2024; Roghani & Afrokhte, 2023).

پژوهش‌ها در این زمینه نشان داده‌اند که EFCT می‌تواند به طور موثری به بهبود عملکرد جنسی زوجین کمک کند. برای مثال، پژوهش دالگلیش و همکاران (۲۰۱۴) نشان داد که EFCT به بهبود رضایت زناشویی و دلبستگی عاطفی زوجین منجر می‌شود. آن‌ها دریافتند که تغییرات کلیدی در این روش درمانی، باعث بهبود روابط عاطفی و افزایش ارتباطات مثبت بین زوجین می‌شود و این به نوبه خود منجر به بهبود عملکرد جنسی در زنان می‌گردد. همچنین، در یک مطالعه مشابه که توسط موسر و همکاران (۲۰۱۵) انجام شد، نشان داده شد که

EFCT نه تنها به بهبود صمیمیت جنسی کمک می‌کند، بلکه باعث بهبود دلبستگی بین زوجین و کاهش اضطراب جنسی می‌شود (Moser et al., 2015).

یکی دیگر از مطالعات مهم در این زمینه، پژوهش بریگانس و همکاران (۲۰۲۰) است که به بررسی اثربخشی EFCT در زوج‌هایی که با مشکلات ناباروری مواجه بودند، پرداخته است. این پژوهش نشان داد که EFCT به طور موثری به افزایش همدلی و کاهش تنش‌های جنسی در این زوج‌ها کمک کرده و بهبود قابل توجهی در رضایت جنسی آن‌ها ایجاد کرده است. این نتایج نشان می‌دهد که EFCT به عنوان یک مداخله‌ی موثر، می‌تواند در شرایط مختلفی که زوج‌ها با مشکلات جنسی و عاطفی مواجه هستند، مورد استفاده قرار گیرد (Brigance et al., 2020).

از جمله پژوهش‌های دیگری که به بررسی اثربخشی EFCT پرداخته‌اند، می‌توان به تحقیقاتی اشاره کرد که بر روی زوج‌های دچار خیانت زناشویی انجام شده است. برای مثال، مطالعه‌ی شید و سندبرگ (۲۰۱۲) به طور خاص به بررسی اثربخشی EFCT در بهبود اعتماد و ارتباطات عاطفی پس از خیانت پرداخته است. این مطالعه نشان داد که EFCT می‌تواند به کاهش تنش‌های روانی و بهبود عملکرد جنسی زنانی که از خیانت همسر خود آسیب دیده‌اند، کمک کند. نتایج این مطالعه همسو با پژوهش‌های دیگر نشان می‌دهد که EFCT به عنوان یک ابزار قدرتمند در بهبود روابط زناشویی و کاهش آسیب‌های روانی و جنسی ناشی از خیانت عمل می‌کند (Schade & Sandberg, 2012).

علاوه بر این، مطالعه‌ای که توسط بهرنگ و همکاران (۲۰۲۱) انجام شده است، نشان داد که EFCT به طور موثری به افزایش صمیمیت زناشویی و کاهش مشکلات جنسی در زنان ناسازگار کمک کرده است. این پژوهش نیز نشان داد که EFCT با ایجاد پیوندهای عاطفی قوی‌تر بین زوجین، به بهبود عملکرد جنسی و افزایش رضایت از زندگی زناشویی کمک می‌کند. این نتایج نشان‌دهنده اهمیت استفاده از EFCT در درمان مشکلات جنسی و زناشویی در زنان آسیب‌دیده از خیانت است (Behrang et al., 2021, 2022).

از دیگر پژوهش‌های برجسته در این زمینه، پژوهش ویب و جانسون (۲۰۱۶) است که نشان داد EFCT می‌تواند بهبودهای پایداری در رضایت زناشویی و عملکرد جنسی ایجاد کند. آن‌ها دریافتند که تغییرات ناشی از این روش درمانی نه تنها در کوتاه‌مدت، بلکه در طولانی‌مدت نیز بهبودهای قابل توجهی در روابط زوجین ایجاد می‌کند. این یافته‌ها حاکی از پایداری نتایج EFCT در بهبود روابط عاطفی و جنسی است و نشان می‌دهد که این روش درمانی می‌تواند به عنوان یک مداخله موثر برای بهبود مشکلات زناشویی و جنسی در زوج‌هایی که از خیانت زناشویی آسیب دیده‌اند، مورد استفاده قرار گیرد (Wiebe & Johnson, 2016).

ضرورت این پژوهش از آنجا ناشی می‌شود که خیانت زناشویی به عنوان یک پدیده‌ی شایع و مخرب در روابط زوجین، تأثیرات عمیقی بر عملکرد جنسی و روانی افراد دارد. از سوی دیگر، بسیاری از زنان آسیب‌دیده از خیانت نیازمند مداخلات روان‌شناختی هستند تا بتوانند این آسیب‌ها را مدیریت کنند و به بهبود عملکرد جنسی خود دست یابند. با توجه به پژوهش‌های انجام شده در این زمینه، EFCT به عنوان یک روش درمانی موثر شناخته شده و می‌تواند به کاهش مشکلات ناشی از خیانت و بهبود عملکرد جنسی زنان کمک کند (Wiebe, Johnson, Lafontaine, et al., 2016; Wiebe, Johnson, Moser, et al., 2016). لذا، هدف این پژوهش بررسی اثربخشی زوج درمانی هیجان مدار بر عملکرد جنسی زنان آسیب‌دیده از خیانت همسر بود.

مواد و روش پژوهش

پژوهش حاضر یک مطالعه از نوع نیمه تجربی که در آن از طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری را جامعه آماری این پژوهش را کلیه زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره و کلینیک های خدمات روان شناختی اداره بهزیستی منطقه ۱ شهر تهران در بازه زمانی اردیبهشت تا شهریور ماه در سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند.

در پژوهش حاضر ابتدا ۳ مرکز مشاوره و مراکز مشاوره و کلینیک های خدمات روان شناختی اداره بهزیستی منطقه ۱ شهر تهران به روش خوشه ای از ۱۶ مرکز مشاوره و کلینیک های خدمات روان شناختی انتخاب شده و با کمک روانشناسان و مشاوران شاغل در این مراکز بعد از اجرای مصاحبه بالینی از بین تعداد ۶۰ نفر از زنان آسیب دیده از خیانت همسر که (نمره آنها یک انحراف معیار بالاتر از میانگین) از پرسشنامه عملکرد جنسی کسب کردند. ۳۰ نفر از زنان آسیب دیده از خیانت همسر دعوت به پژوهش حاضر شدند. روش نمونه گیری در این پژوهش به صورت هدفمند و دسترس صورت پذیرفت. نمونه پژوهش حاضر در دو گروه مساوی ۱۵ نفره (گروه آزمایش و یک گروه کنترل) تقسیم شدند. در این پژوهش مداخلات به صورت گروه درمانی انجام گرفت. ملاک های پذیرش آزمودنی ها در این مطالعه عبارت بودند از دامنه سنی ۳۰-۴۵ سال، گذشت حداقل دو ماه از گزارش خیانت همسر، هم اکنون خیانت همسر ادامه نداشته باشد (به واسطه جدایی از همسر یا تغییر رویه زندگی)، دارا بودن تحصیلات راهنمایی به بالا، توانایی شرکت در جلسه های گروه درمانی، تمایل به همکاری ملاک های خروج آزمودنی ها در این مطالعه عبارت بودند از عدم حضور در جلسات مداخله بیش از دو جلسه، عدم تمایل به ادامه حضور در جلسات مداخله، تجربه خیانت های متعدد همسر.

پرسشنامه استاندارد مسائل جنسی (MSQ) توسط اسنل و فیشر و والترز در سال (۱۹۹۳) ساخته شده است. این پرسشنامه مسائلی از جمله اضطراب جنسی، افسردگی جنسی و رضایت جنسی را در غالب ۱۵ آیتم و درجه بندی چهارگانه لیکرت صورت بندی شده است. نمره هر عبارت از ۰ تا ۴ می باشد. در پژوهش حسینی (۱۳۹۳) پایایی پرسشنامه بر اساس روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۷ گزارش شده است. در این پژوهش، همسانی درونی [ضریب آلفای کرونباخ] مقیاس مسائل جنسی برای حجم نمونه (n=۷۸) ۰/۷۹ به دست آمده است. با توجه به اینکه آلفای کرونباخ مقیاس مذکور بیشتر از ۰/۷ است نشان می دهد مقیاس عملکرد جنسی از اعتبار بالایی برخوردار است (Ammari et al., 2023).

برنامه زوج درمانی هیجان مدار طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای تنظیم شده است. جلسات ۸ گانه مداخله ای این پژوهش براساس پروتکل زوج درمانی هیجان مدار (Johnson, 2010, 2012, 2019; Johnson et al., 2018) هر جلسه ۹۰ دقیقه پیگیری شده و به شرح زیر ذیل می باشد.

جلسه اول: آشنایی و بررسی اهداف

در این جلسه، مشاور به معرفی خود و اعضای گروه می پردازد و با ایجاد رابطه ای متقابل و سازنده، فضایی امن برای شرکت کنندگان فراهم می کند. اهداف اصلی و فرعی درمان به زوجین توضیح داده می شود و از آن ها پرسش می شود که چه اهدافی برای شرکت در این جلسات دارند. همچنین، قوانین و چهارچوب های شرکت در جلسات، مانند تعهد به حضور منظم، تشریح می گردد. مشاور با توجه به موضوعات هیجانی، به شرکت کنندگان تکالیفی مانند شناسایی هیجانات خوشایند و ناخوشایند می دهد تا به درک بهتری از حالات عاطفی خود دست یابند. در این جلسه، پیش آزمون نیز اجرا می شود تا وضعیت اولیه زوجین ارزیابی شود. هدف این جلسه، ایجاد پیوستگی و ارزیابی تعاملات مشکل دار و توافق بر روی مسیر درمان است.

جلسه دوم: شناسایی چرخه های تعاملی منفی

در این جلسه، مشاور به پذیرش و انعکاس تجربیات مشترک زوجین می‌پردازد و تلاش می‌کند تا چرخه‌های تعاملی منفی که موجب افزایش تنش در روابط آن‌ها شده است را شناسایی کند. این چرخه‌های منفی می‌توانند مانع ایجاد دلبستگی عاطفی در روابط شوند. در این مرحله، تمرکز بر روی ارتباط بین واکنش‌های هیجانی زوجین و سطح دلبستگی آن‌ها است. مشاور به ارزیابی مشکل و موانع دلبستگی پرداخته و تلاش می‌کند تا با زوجین به توافق درمانی برسد. هدف این جلسه، ادامه ارزیابی و شناسایی تعاملات منفی است و به زوجین کمک می‌شود که احساسات خود را بپذیرند.

جلسه سوم: کشف احساسات زیربنایی و ابراز نشده

در این جلسه، فضای امنی برای ابراز احساسات فراهم می‌شود. مشاور به کشف و شناسایی احساسات زیربنایی و ابراز نشده هر یک از زوجین می‌پردازد. این احساسات معمولاً شامل ترس‌ها، ناامنی‌ها و هیجان‌هایی است که در طول رابطه سرکوب شده‌اند. مشاور به زوجین کمک می‌کند تا این احساسات را مجدداً تجربه و ابراز کنند. همچنین، با تمریناتی مانند اجرای سناریوهای ارتباطی، مشاور به بررسی نحوه تعامل زوجین و شناسایی هیجان‌های خالص هر یک از آن‌ها می‌پردازد. تکلیف این جلسه شامل تجربه مجدد تعاملات با بیان احساسات خالص است. هدف این جلسه، تحلیل و تغییر هیجان‌ها و روشن ساختن پاسخ‌های هیجانی کلیدی است.

جلسه چهارم: شکل‌دهی مجدد چرخه تعاملات

در این جلسه، مباحث جلسه قبل ادامه می‌یابد و هر یک از زوجین تشویق می‌شوند تا در تعاملات عاطفی و هیجانی با طرف مقابل عمیق‌تر شوند. مشاور با کمک به شناسایی پاسخ‌های هیجانی کلیدی، تلاش می‌کند تا چرخه تعاملات را مجدداً شکل دهد. این مرحله شامل پذیرش احساسات و چرخه تعامل توسط زوجین است. هدف این جلسه، پذیرش و بازسازی چرخه تعامل و شناسایی نیازهای دلبستگی است.

جلسه پنجم: آموزش مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی

در این جلسه، مشاور به آموزش مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی به زوجین می‌پردازد. این مهارت‌ها شامل همدلی، آگاهی از خود و تمرکز بر احساسات شخصی است. مشاور به زوجین کمک می‌کند تا روش‌های جدید تعامل را تمرین کرده و خواسته‌ها و آرزوهای خود را به شیوه‌ای موثرتر در حضور همسر خود بیان کنند. این تمرین‌ها باعث عمیق‌تر شدن درگیری هیجانی زوجین با یکدیگر می‌شود و به آن‌ها کمک می‌کند تا بتوانند احساسات و نیازهای خود را با صراحت بیشتری بیان کنند. هدف این جلسه، ارتقای تعاملات عاطفی و افزایش توانایی ابراز خواسته‌ها است.

جلسه ششم: گسترش پذیرش و نمادگذاری آرزوها

در این جلسه، مشاور به گسترش پذیرش تجربه‌های عاطفی پرداخته و به زوجین کمک می‌کند تا آرزوها و خواسته‌های سرکوب‌شده خود را بیان کنند. این مرحله شامل تشویق زوجین به پذیرش چرخه‌های تعامل و نیازهای دلبستگی یکدیگر است. مشاور به هر یک از زوجین تکالیفی مانند نوشتن سوالاتی در مورد تعاملات و خواسته‌هایشان می‌دهد. این جلسه بر تقویت پذیرش و یکپارچه‌سازی تعاملات عاطفی تمرکز دارد.

جلسه هفتم: تثبیت و بازسازی تعاملات

در این جلسه، مشاور به مرور مباحث جلسات قبلی می‌پردازد و نحوه عملکرد شرکت‌کنندگان در اجرای تکالیف و تعاملات جدید را بررسی می‌کند. همچنین، سبک‌های ارتباطی زوجین شناسایی و اصلاح می‌شوند. مشاور به شرکت‌کنندگان کمک می‌کند تا به سوالات و چالش‌های ارتباطی خود پاسخ داده و راه‌حل‌های جدیدی برای مشکلات کهنه و قدیمی پیدا کنند. هدف این جلسه، تثبیت تعاملات جدید و افزایش درگیری هیجانی بین زوجین است.

جلسه هشتم: تحکیم و یکپارچه سازی رابطه

در جلسه پایانی، مشاور به تحکیم چرخه تعاملات جدید و درگیری صمیمانه زوجین می پردازد. زوجین فرصت دارند تا یادگیری های خود را مرور کرده و در مورد تجربیات مثبت و منفی خود از اجرای مداخلات صحبت کنند. این جلسه به ارزیابی نهایی نتایج و انجام پس آزمون اختصاص دارد. هدف این جلسه، تحکیم رابطه و بازسازی تعاملات بر اساس ادراکات و تجارب جدید است.

جهت بررسی اثربخشی زوج درمانی هیجان مدار بر عملکرد جنسی در زنان آسیب دیده از خیانت همسر از تحلیل واریانس اندازه گیری مکرر چند متغیری با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ استفاده شد.

یافته ها

آزمودنی ها در دامنه سنی ۳۰-۴۵ سال مورد بررسی قرار گرفتند. میانگین و انحراف استاندارد سن آزمودنی ها در گروه کنترل ۴/۵۹ ± ۴۵/۰۳ و برای گروه آزمایش زوج درمانی هیجان مدار ۳/۴۸ ± ۴۱/۸۴ سال و مقایسه میانگین ها با استفاده از تحلیل واریانس نیز حاکی از عدم وجود تفاوت معنی دار در میانگین سنی دو گروه بود. در جدول ۱ شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش بر اساس میانگین و انحراف معیارها متغیرها به تفکیک هر گروه محاسبه شده است.

جدول ۱

میانگین نتایج پیش آزمون- پس آزمون ابعاد عملکرد جنسی به تفکیک گروه و آزمون

متغیر وابسته	اضطراب جنسی		مقایسه پیش آزمون ها در دو گروه
آزمایش	زوج درمانی هیجان محور		F=۳/۳۶۷
آزمون	پس آزمون	پیش آزمون	Si g=۰/۰۵۰
میانگین	۱۰/۸۴	۱۶/۸۸	
انحراف معیار	۱/۲۸	۱/۲۴	
شاهد	کنترل		
آزمون	پس آزمون	پیش آزمون	
میانگین	۱۶/۹۲	۱۷/۴۶	
انحراف معیار	۱/۳۵	۱/۳۰	
متغیر وابسته	افسردگی جنسی		مقایسه پیش آزمون در دو گروه
آزمایش	زوج درمانی هیجان محور		F=۰/۲۰۸
آزمون	پس آزمون	پیش آزمون	si g=۰/۸۱۳
میانگین	۱۱/۱۵	۱۸/۰۷	
انحراف معیار	۰/۷۳	۱/۰۵	
شاهد	کنترل		
آزمون	پس آزمون	پیش آزمون	
میانگین	۱۶/۵۳	۱۸/۱۹	
انحراف معیار	۱/۸۵	۱/۲۳	
متغیر وابسته	رضایت جنسی		مقایسه پیش آزمون ها در دو گروه
آزمایش	زوج درمانی هیجان محور		F=۰/۲۲۷
آزمون	پس آزمون	پیش آزمون	si g=۰/۷۹۸
میانگین	۱۱/۷۶	۴/۷۳	

انحراف معیار	۱/۵۸	۲/۵۱
شاهد	کنترل	
میانگین	۴/۵۷	۶/۷۶
انحراف معیار	۱/۲۷	۱/۲۷

نتایج جدول ۱ نشان داد که میانگین سطح اضطراب، افسردگی و رضایت از ابعاد عملکرد جنسی در مرحله پیش آزمون بین دو گروه تفاوت معنی داری وجود ندارد که حاکی از همگن بودن دو گروه در این مرحله می باشد، مقایسه میانگین ها در پس آزمون حاکی از وجود تفاوت معنی دار بود که اثربخشی مداخلات از جمله زوج درمانی هیجان محور در مقایسه با گروه کنترل است.

جهت بررسی اثربخشی زوج درمانی هیجان محور بر ابعاد عملکرد جنسی (اضطراب، افسردگی و رضایت) از تحلیل واریانس اندازه گیری مکرر چند متغیری استفاده شد. از این رو ابتدا پیش فرض های این آزمون برای هر متغیر مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون کرویت بارلت ($X^2 = 479/441, P < 0/001$) بیانگر رعایت پیش فرض این آزمون بود (همبستگی بین متغیرهای وابسته)، سپس نتایج آزمون ام باکس جهت بررسی مفروضه همگنی ماتریس کوواریانس بررسی شد که نشان داد این مفروضه برای مؤلفه های مورد بررسی برقرار نمی باشد ($0/001 < P < \text{Box's } M = 603/75, F_{231, 7627/42} = 1/413, P < 0/001$) که البته با توجه به بالا بودن حجم نمونه دو گروه می توان گفت این آزمون نسبت به تخطی از این مفروضه مقاوم است. نتایج آزمون های چند متغیری نشان داد که ارائه زوج درمانی هیجان محور در عامل گروه ($\eta^2 = 0/961, P < 0/001$)، ($\text{Pillai's trace} = 0/961, F = 153/827$) و در عامل زمان ($\eta^2 = 0/985, P < 0/001$)، ($\text{Pillai's trace} = 0/985, F = 178/202$) و اثر تعاملی زمان و گروه ($\eta^2 = 0/976, F = 108/043, P < 0/001$)، ($\text{Pillai's trace} = 0/976, F = 108/043, P < 0/001$) معنی دار می باشد. این نتایج نشان می دهد که مداخله زوج درمانی هیجان محور بر ابعاد مورد بررسی اثر بخش می باشد. نتایج آزمون های چند متغیری به صورت کامل در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲

نتایج آزمون جهت مقایسه اثر بین گروهی در دو گروه آزمایش و کنترل

متغیر	مجموع مجذور	Df	میانگین مجذور	F	Sig	η^2
اضطراب جنسی	۹۷/۸۵۵	۱	۹۷/۸۵۵	۷۱/۶۵۵	۰/۰۰۱	۰/۵۸۹
افسردگی	۹۱/۵۵۸	۱	۹۱/۵۵۸	۹۹/۳۶۲	۰/۰۰۱	۰/۶۶۵
رضایت	۱۱۱/۰۷۷	۱	۱۱۱/۰۷۷	۴۰/۷۳۷	۰/۰۰۱	۰/۴۴۹

همچنین نتایج آزمون اثر درون گروهی جهت مقایسه بین مراحل آزمون ها در دو گروه نشان داد که اثر عامل زمان برای متغیرهای اضطراب جنسی ($F_{GG1/63} = 186/21, P < \eta^2 = 0/788, \eta^2 = 0/788, P < 0/001$)، افسردگی جنسی ($F_{GG1/63} = 186/21, P < \eta^2 = 0/788, \eta^2 = 0/788, P < 0/001$)، رضایت جنسی ($F_{GG1/63} = 186/21, P < \eta^2 = 0/788, \eta^2 = 0/788, P < 0/001$) معنی دار است. نتایج این تحلیل به صورت کامل در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳

نتایج آزمون اثر درون گروهی جهت بررسی اثربخشی زوج درمانی هیجان محور بر ابعاد مورد بررسی

متغیر	تصحیح	مجموع مجذور	Df	میانگین مجذور	F	Sig	η^2
-------	-------	-------------	----	---------------	---	-----	----------

۰/۷۸۰	۰/۰۰۱	۱۷۷/۲۴۸	۱۵۸/۶۱۹	۱/۹۱۹	۳۰۴/۳۲۱	Greenhouse- Gei sser	اضطراب جنسی
۰/۸۲۶	۰/۰۰۱	۲۳۸/۰۶۵	۲۸۲/۶۸۵	۱/۷۴۳	۴۹۴/۳۲۱	Greenhouse- Gei sser	افسردگی جنسی
۰/۸۴۸	۰/۰۰۱	۲۷۹/۷۹۶	۲۸۶/۵۹۷	۱/۹۶۸	۵۶۳/۸۹۷	Greenhouse- Gei sser	رضایت جنسی

بحث و نتیجه گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که زوج درمانی هیجان مدار (EFCT) به طور معناداری باعث بهبود عملکرد جنسی زنان آسیب دیده از خیانت همسر شده است. یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش‌های قبلی در این زمینه همخوانی دارد و نشان می‌دهد که EFCT می‌تواند به بهبود روابط عاطفی و جنسی زوجین کمک کند. نتایج پیش‌آزمون و پس‌آزمون نشان داد که بین دو گروه کنترل و آزمایش در مرحله پیش‌آزمون تفاوت معناداری وجود نداشت که نشان‌دهنده همگن بودن گروه‌ها قبل از مداخله بود، اما پس از مداخله EFCT، تفاوت معناداری در عملکرد جنسی مشاهده شد و این تفاوت در مرحله پیگیری نیز پایدار بود. این نتایج نشان‌دهنده اثربخشی پایدار EFCT بر عملکرد جنسی زنان است. یکی از دلایل احتمالی این اثربخشی، تمرکز EFCT بر دلبستگی عاطفی و تقویت ارتباطات زوجین است. براساس نظریه دلبستگی، هنگامی که احساس امنیت و حمایت عاطفی در رابطه وجود داشته باشد، افراد توانایی بیشتری برای تجربه احساسات مثبت و ارتباطات جنسی سالم دارند (Johnson et al., 2018). همچنین، EFCT به افراد کمک می‌کند تا الگوهای رفتاری ناکارآمد و تعارضات موجود در رابطه را شناسایی کرده و آن‌ها را به شیوه‌ای مثبت تغییر دهند (Dalglish, Johnson, Moser, Lafontaine, et al., 2014; Dalglish, Johnson, Moser, Wiebe, & Tasca, 2014). این فرایند منجر به افزایش اعتماد به نفس و کاهش استرس‌های مرتبط با خیانت زناشویی می‌شود که در نهایت به بهبود عملکرد جنسی می‌انجامد.

پژوهش‌های پیشین نیز به اثربخشی EFCT در بهبود عملکرد جنسی و عاطفی اشاره کرده‌اند. برای مثال، مطالعه‌ی بریگانس و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که EFCT به طور معناداری به بهبود همدلی و کاهش مشکلات جنسی در زوج‌های دچار ناباروری کمک کرده است. این نتایج با یافته‌های پژوهش حاضر همسو است و نشان می‌دهد که EFCT می‌تواند در مواجهه با مشکلات جنسی ناشی از عوامل مختلف از جمله خیانت زناشویی مفید باشد (Brigance et al., 2020). به‌طور مشابه، مطالعه‌ی بهرنگ و همکاران (۲۰۲۲) نیز نشان داد که EFCT باعث افزایش هماهنگی زناشویی و بهبود عملکرد جنسی در زوج‌های ناسازگار می‌شود، که این امر با یافته‌های پژوهش حاضر تطابق دارد (Behrang et al., 2021, 2022).

یکی دیگر از دلایل اثربخشی EFCT بر عملکرد جنسی، تاکید این روش درمانی بر بیان احساسات و نیازهای عاطفی است. همانطور که پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند، بیان نیازهای عاطفی و تقویت ارتباطات عاطفی بین زوجین بهبودهای چشمگیری در روابط زناشویی و به ویژه در عملکرد جنسی ایجاد می‌کند (Faghih & Kazemi, 2019; Johnson, 2019). در پژوهش حاضر نیز نتایج نشان داد که EFCT باعث افزایش صمیمیت و کاهش اضطراب‌های جنسی مرتبط با خیانت شده است که به نوبه خود به بهبود عملکرد جنسی زنان کمک کرده است.

همچنین، مطالعه‌ی دالگلیش و همکاران (۲۰۱۴) نشان داد که تغییرات کلیدی در EFCT از طریق شناسایی و اصلاح الگوهای ناکارآمد رفتاری و هیجانی می‌تواند به بهبود روابط زناشویی و عملکرد جنسی منجر شود. این یافته‌ها نشان می‌دهد که EFCT از طریق ایجاد

تغییرات عمیق در روابط عاطفی، می تواند به بهبود مشکلات جنسی کمک کند، که این امر با نتایج پژوهش حاضر تطابق دارد (Dalgleish, Johnson, Moser, Lafontaine, et al., 2014; Dalgleish, Johnson, Moser, Wiebe, & Tasca, 2014).

یکی از محدودیت های اصلی این پژوهش، حجم نمونه نسبتاً کوچک است که ممکن است تأثیر مداخله را به طور کامل نمایان نکند. با توجه به این که تنها ۳۰ نفر در گروه های آزمایش و کنترل حضور داشتند، نتایج پژوهش به طور کامل قابل تعمیم به جمعیت وسیع تر نیست و نیاز به پژوهش های بیشتر با حجم نمونه های بزرگ تر وجود دارد. همچنین، این پژوهش فقط بر روی زنانی که از خیانت همسر آسیب دیده اند متمرکز بوده و ممکن است نتایج آن برای گروه های دیگر از جمله مردان خیانت دیده یا زوج هایی که مشکلات جنسی ناشی از سایر عوامل دارند، قابل تعمیم نباشد.

از دیگر محدودیت های این پژوهش می توان به دوره پیگیری نسبتاً کوتاه اشاره کرد. در حالی که نتایج پس از سه ماه پیگیری همچنان مثبت بوده است، اما مشخص نیست که آیا این نتایج در بلندمدت نیز پایدار خواهند ماند یا خیر. بنابراین، پژوهش های طولانی مدت با دوره های پیگیری طولانی تر می تواند به بررسی پایداری نتایج EFCT کمک کند.

پژوهش های آینده می توانند با افزایش حجم نمونه و شامل کردن گروه های مختلف از جمله مردان خیانت دیده و زوج هایی با مشکلات جنسی ناشی از عوامل دیگر، به بررسی اثربخشی EFCT در جمعیت های مختلف بپردازند. همچنین، انجام پژوهش های طولانی مدت با پیگیری های چند ساله می تواند به بررسی پایداری نتایج این روش درمانی کمک کند. علاوه بر این، مقایسه ی اثربخشی EFCT با سایر روش های درمانی از جمله درمان های رفتاری شناختی (CBT) می تواند به درک عمیق تری از مداخلات موثر در بهبود عملکرد جنسی زوجین کمک کند (Rathgeber et al., 2018).

پژوهش های آینده همچنین می توانند به بررسی مکانیسم های روان شناختی دقیق تری که در اثربخشی EFCT نقش دارند، بپردازند. به طور مثال، نقش عوامل روانی مانند اعتماد به نفس، امنیت روانی و توانایی در بیان هیجانات در بهبود عملکرد جنسی از طریق EFCT نیاز به بررسی بیشتری دارد. همچنین، بررسی عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر خیانت و تأثیر آن بر عملکرد جنسی نیز می تواند به طراحی مداخلات بهتر کمک کند.

با توجه به نتایج مثبت EFCT در بهبود عملکرد جنسی و عاطفی زنان آسیب دیده از خیانت، پیشنهاد می شود که این روش درمانی به عنوان یکی از مداخلات اصلی در درمان مشکلات زناشویی و جنسی در مراکز مشاوره و روان درمانی استفاده شود. درمانگران می توانند با استفاده از این روش به زوج های دچار مشکلات ناشی از خیانت کمک کنند تا روابط عاطفی خود را تقویت کنند و بهبود قابل توجهی در روابط جنسی خود تجربه کنند.

همچنین، برگزاری کارگاه های آموزشی برای درمانگران در زمینه EFCT می تواند به افزایش دانش و مهارت های آن ها در استفاده از این رویکرد کمک کند. این کارگاه ها می توانند به درمانگران کمک کنند تا بهتر بتوانند به زوج های دچار مشکلات عاطفی و جنسی کمک کنند و به بهبود کیفیت زندگی زناشویی آن ها کمک کنند. علاوه بر این، مشاوره های تخصصی برای زنانی که از خیانت همسر آسیب دیده اند می تواند به افزایش آگاهی آن ها از اثرات خیانت و ارائه راهکارهای مؤثر برای بهبود عملکرد جنسی کمک کند (Sandberg et al., 2015; Sandberg & Knestel, 2011).

در نهایت، توصیه می شود که EFCT به عنوان بخشی از برنامه های مداخلاتی در مراکز مشاوره و خدمات روان شناختی قرار گیرد تا افراد بیشتری بتوانند از مزایای این روش درمانی بهره مندی شوند. این مداخلات می توانند به کاهش تنش های روانی و بهبود روابط عاطفی و جنسی زوجین کمک کنند و در نهایت به افزایش رضایت زناشویی و بهبود کیفیت زندگی آن ها منجر شوند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Akrami, S. (2022). Evaluation of the Effectiveness of Acceptance and Commitment-based Education on Emotional Self-disclosure and Marital Commitment of Women Referring to Gonbad Kavous Clinics. *International Journal of Education and Cognitive Sciences*, 3(2), 23-29. <https://doi.org/10.22034/injoeas.2022.160610>
- Ammari, S., Deyreh, E., Keykhosrovani, M., & Ganji, K. (2023). The Effectiveness of Couple Therapy on Depressive Symptoms and Sexual Function in Women Affected by Infidelity. *Razi Journal of Medical Sciences*, 29(7), 54-63. <https://www.magiran.com/paper/2520730>
- Babaei, F., Abdollahi, M., Amini Gilvani, M., & Masoomifard, M. (2024). The Mediating Role of Theory of Mind in the Relationship Between Executive Functions and Marital Burnout Using Structural Equation Modeling and Artificial Neural Networks (SEM-ANN). *International Journal of Education and Cognitive Sciences*, 5(4), 62-73. <https://doi.org/10.61838/kman.ijecs.5.4.7>
- Beasley, C. C., & Ager, R. (2019). Emotionally Focused Couples Therapy: A Systematic Review of Its Effectiveness Over the Past 19 Years. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 16(2), 144-159. <https://doi.org/10.1080/23761407.2018.1563013>
- Behrang, K., Koraei, A., Shahbazi, M., & Abbaspour, Z. (2021). Effects of Emotionally-Focused Couples Therapy on the Marital Intimacy and Harmony of Maladjusted Couples in Behbahan, Iran. *Journal of Health Reports and Technology*, 8(1). <https://doi.org/10.5812/jhrt.118504>
- Behrang, K., Koraei, A., Shahbazi, M., & Abbaspour, Z. (2022). Effects of Emotionally Focused Therapy on Sexual Assertiveness, Marital Forgiveness, and Marital Harmony in Maladjusted Couples. *Journal of Research and Health*, 12(3), 177-184. <https://doi.org/10.32598/jrh.12.3.1986.1>
- Beni, Z. H. M. (2023). Strategies Against Domestic Violence and Its Consequences Amongst Iranian Women: A Review Study. *Journal of Multidisciplinary Care*, 12(1), 46-55. <https://doi.org/10.34172/jmdc.77>
- Brigance, C. A., Brown, E., & Cottone, R. R. (2020). Therapeutic Intervention for Couples Experiencing Infertility: An Emotionally Focused Couples Therapy Approach. *The Family Journal*, 29(1), 72-79. <https://doi.org/10.1177/1066480720973420>
- Dalgleish, T., Johnson, S. M., Moser, M. B., Lafontaine, M. F., Wiebe, S. A., & Tasca, G. A. (2014). Predicting Change in Marital Satisfaction Throughout Emotionally Focused Couple Therapy. *Journal of marital and family therapy*, 41(3), 276-291. <https://doi.org/10.1111/jmft.12077>
- Dalgleish, T., Johnson, S. M., Moser, M. B., Wiebe, S. A., & Tasca, G. A. (2014). Predicting Key Change Events in Emotionally Focused Couple Therapy. *Journal of marital and family therapy*, 41(3), 260-275. <https://doi.org/10.1111/jmft.12101>
- Faghih, S., & Kazemi, H. (2019). Effectiveness of Emotionally Focused Couples Therapy on the Control of Infertile Couples' Emotions. *Journal of Holistic Nursing And Midwifery*, 31-36. <https://doi.org/10.32598/jhnm.29.3.153>
- Hosseini, S. A. (2024). Comparison of the Effectiveness of Cognitive Behavioral Therapy and Schema Therapy on Emotional Regulation and Resilience of Mothers with Children with Attention Deficit/Hyperactivity Disorder. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders (PDMD)*, 3(1), 12-29. <https://doi.org/10.22034/pdmd.2024.442238.1045>

- Houshmandi, R. (2022). The effectiveness of couple therapy based on the McMaster functional model on family resilience and psychological hardiness among couples on the verge of divorce. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 1(1), 51-55. https://ijpdmd.com/article_177547.html
- Javidan, L. (2022). The effectiveness of couple therapy with EIS model on positive and negative emotions and marital adjustment of couples. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders (PDMD)*, 1(3), 20-30. https://ijpdmd.com/article_180410.html
- Johnson, S. M. (2010). Emotionally Focused Couple Therapy. <https://doi.org/10.1037/v00447-001>
- Johnson, S. M. (2012). New Research Findings on Emotionally Focused Therapy: Introduction to Special Section. *Journal of marital and family therapy*, 38(s1), 18-22. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2012.00292.x>
- Johnson, S. M. (2019). The Practice of Emotionally Focused Couple Therapy. <https://doi.org/10.4324/9781351168366>
- Johnson, S. M., Simakhodskaya, Z., & Moran, M. (2018). Addressing Issues of Sexuality in Couples Therapy: Emotionally Focused Therapy Meets Sex Therapy. *Current Sexual Health Reports*, 10(2), 65-71. <https://doi.org/10.1007/s11930-018-0146-5>
- Moser, M. B., Johnson, S. M., Dagleish, T., Lafontaine, M. F., Wiebe, S. A., & Tasca, G. A. (2015). Changes in Relationship-Specific Attachment in Emotionally Focused Couple Therapy. *Journal of marital and family therapy*, 42(2), 231-245. <https://doi.org/10.1111/jmft.12139>
- Rathgeber, M., Bürkner, P. C., Schiller, E.-M., & Holling, H. (2018). The Efficacy of Emotionally Focused Couples Therapy and Behavioral Couples Therapy: A Meta-Analysis. *Journal of marital and family therapy*, 45(3), 447-463. <https://doi.org/10.1111/jmft.12336>
- Roghani, F., & Afrokhte, L. (2023). The Effectiveness of Teaching Emotional Intelligence Skills on Burnout and Academic Self-Regulation in Elementary School Girls with Attention Deficit Disorder. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders (PDMD)*, 2(3), 62-74. <https://doi.org/10.22034/pdmd.2023.188391>
- Sandberg, J. G., Brown, A. P., Schade, L. C., Novak, J. R., Denton, W. H., & Holt-Lunstad, J. (2015). Measuring Fidelity in Emotionally Focused Couples Therapy (EFT): A Pilot Test of the EFT Therapist Fidelity Scale. *American Journal of Family Therapy*, 43(3), 251-268. <https://doi.org/10.1080/01926187.2015.1034637>
- Sandberg, J. G., & Knestel, A. (2011). The Experience of Learning Emotionally Focused Couples Therapy. *Journal of marital and family therapy*, 37(4), 393-410. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2011.00254.x>
- Schade, L. C., & Sandberg, J. G. (2012). Healing the Attachment Injury of Marital Infidelity Using Emotionally Focused Couples Therapy: A Case Illustration. *American Journal of Family Therapy*, 40(5), 434-444. <https://doi.org/10.1080/01926187.2011.631374>
- Stavrova, O., Pronk, T., & Denissen, J. J. A. (2022). Estranged and Unhappy? Examining the Dynamics of Personal and Relationship Well-Being Surrounding Infidelity. *Psychological Science*, 34(2), 143-169. <https://doi.org/10.1177/09567976221116892>
- Wiebe, S. A., & Johnson, S. M. (2016). A Review of the Research in Emotionally Focused Therapy for Couples. *Family Process*, 55(3), 390-407. <https://doi.org/10.1111/famp.12229>
- Wiebe, S. A., Johnson, S. M., Lafontaine, M. F., Moser, M. B., Dagleish, T., & Tasca, G. A. (2016). Two-Year Follow-up Outcomes in Emotionally Focused Couple Therapy: An Investigation of Relationship Satisfaction and Attachment Trajectories. *Journal of marital and family therapy*, 43(2), 227-244. <https://doi.org/10.1111/jmft.12206>
- Wiebe, S. A., Johnson, S. M., Moser, M. B., Dagleish, T., & Tasca, G. A. (2016). Predicting Follow-up Outcomes in Emotionally Focused Couple Therapy: The Role of Change in Trust, Relationship-Specific Attachment, and Emotional Engagement. *Journal of marital and family therapy*, 43(2), 213-226. <https://doi.org/10.1111/jmft.12199>